

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 189/2024-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Novosedlík, spol. s r.o.**, Chotárna 41, Nitra, IČO 34 104 402, zastúpeného ADVOKÁT JUDr. PETER TIMKO spol. s r.o., Pri parku 8, Maňa, proti rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 6Ssk/53/2021-253 z 27. apríla 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 20. decembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým rozsudkom označeným v záhlaví tohto uznesenia (ďalej len „napadnutý rozsudok“). Navrhuje napadnutý rozsudok najvyššieho správneho súdu (ďalej aj „kasačný súd“) zrušiť, vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň žiada priznať náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a napadnutých rozhodnutí vyplýva nasledujúci stav veci:

2.1. Sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu bol účastníkom správneho súdneho konania pôvodne na Krajskom súde v Nitre sp. zn. 11S/111/2020, kde sa správnu žalobou domáhal proti žalovanému Národnému inšpektorátu práce preskúmania zákonnosti, resp. zrušenia druhostupňového rozhodnutia žalovaného z 12. mája 2016 sp. zn. OPS/BEZ/2016/34450-238/2016 a súvisiaceho prvostupňového rozhodnutia Inšpektorátu práce Nitra z 23. februára 2016 sp. zn. 547/15/práv. IPNR OPS/ROZ/2015/855.

2.2. Napadnutými rozhodnutiami správne orgány uznali sťažovateľa za vinného z porušenia zákazu nelegálneho zamestnávania na skutkovom základe, že v čase od 10. marca 2015 do 31. marca 2015 sťažovateľ využíval závislú prácu fyzickej osoby, ktorý ako zamestnanec pracoval pre sťažovateľa na základe pracovnej zmluvy zo 6. marca 2015, pričom sťažovateľ včas nespĺnil oznamovaciu povinnosť voči Sociálnej poisťovni podľa osobitného predpisu. Za to správne orgány uložili sťažovateľovi pokutu v sume 3 000 eur. Sťažovateľ namietal aj drakonickú prísnosť aplikovanej právnej úpravy, ktorú považoval za protiústavnú, keďže okrem uloženej pokuty skutočnosť, že je (bol) nelegálnym zamestnávateľom, má za následok aj jeho zápis do príslušného registra, čo mu na dobu 5 rokov neumožňuje sa zúčastňovať verejných obstarávaní, kde väčšinou je takáto požiadavka výslovne formulovaná. Uvedený dopad považoval za likvidačný pre jeho podnikanie.

2.3. Sťažovateľ v správnej žalobe namietal neprimerane prísnu pokutu a absenciu dôvodu na zvýšenie spodnej hranice pokuty, lebo sťažovateľ zjednal nápravu z vlastnej iniciatívy už niekoľko mesiacov pred tým, než prvostupňový správny orgán začal výkon kontroly. Včasné nespĺnenie oznamovacej povinnosti bolo u sťažovateľa založené výslovne na zlyhaní ľudského faktora, nie na úmysle. V posudzovanom prípade správne orgány nijako nezohľadnili, že fiškálny záujem štátu bol celkom dodržaný a štát nebol ukrátený na povinných odvodoch do Sociálnej poisťovne.

3. Krajský súd rozsudkom č. k. 11S/111/2020-197 z 23. februára 2021 sťažovateľovu správnu žalobu a návrh na prerušenie konania (na účel podania návrhu na vyslovenie nesúladu aplikovanej právnej úpravy, pozn.) zamietol. V relevantnej časti odôvodnenia svojho rozsudku konštatoval, že skutkový stav zistený správnymi orgánmi bol nesporný, sťažovateľ naplnil skutkovú podstatu správneho deliktu nelegálneho zamestnávania. Pokiaľ išlo o zmysel a účel aplikovanej právnej úpravy týkajúcej sa postihov pri nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní, tou je eliminácia situácií oneskoreného ohlásenia vzniku pracovnoprávneho a štátnozamestnaneckého pomeru do príslušného registra Sociálnej poisťovne a snaha vylúčiť prípady, keď zamestnávateľ túto povinnosť sám a bez zistenia nespĺnenia tejto povinnosti kontrolnými orgánmi splnil len s malým oneskorením. Pritom za malé oneskorenie sám zákonodarca určil 7 dní, a nie 21 dní, čo bolo omeškanie v posudzovanom prípade (bod 34 rozsudku krajského súdu). Poukázal na to, že zodpovednosť zamestnávateľa za správny delikt je objektívna bez ohľadu na zavinenie, preto je nepodstatné, z akých dôvodov alebo za akých okolností došlo k porušeniu zákonných povinností. Vychádzajúc z uvedeného, konštatoval, že bolo jednoznačne preukázané, že sťažovateľ svoju ohlasovaciu povinnosť splnil oneskorene, preto toto konanie je potrebné považovať za správny delikt (body 35, 36 rozsudku krajského súdu). Zároveň konštatoval, že správne orgány postupovali zákonne, konali ako kompetentný orgán štátnej správy a ich zistenia sú zachytené v protokole, ktorý má všetky náležitosti a s ktorým bol sťažovateľ riadne oboznámený. Správne orgány svoje rozhodnutia (prvostupňové aj druhostupňové, pozn.) riadne odôvodnili, vyhodnotili všetky rozhodujúce kritériá pre určenie výšky pokuty (pokuta bola uložená na dolnej hranici, minimum je 2 000 eur a maximum 200 000 eur, pozn.), pričom uloženie tejto obligatórnej sankcie plní represívnu, ako aj preventívnu funkciu (body 37, 38 rozsudku krajského súdu). K námietke sťažovateľa o likvidačných účinkoch zápisu v príslušnom verejnom registri subjektov, ktorí porušili zákaz nelegálneho zamestnávania, krajský súd uviedol, že ide o zákonnú povinnosť vzťahujúcu sa na všetky subjekty bez výnimky (bod 39 rozsudku krajského súdu).

4. Sťažovateľ podal proti rozsudku súdu prvej inštancie kasačnú sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší správny súd napadnutým rozsudkom tak, že ju zamietol. V odôvodnení svojho napadnutého rozsudku v podstatnom konštatoval, že len opakuje svoju argumentáciu, na ktorú už v plnom rozsahu reflektoval krajský súd, ktorý sa s touto argumentáciou náležite vysporiadal a vecne správne rozhodol. Skutkový stav a z toho plynúce zistenia boli nesporné a ich právne posúdenie považoval kasačný súd za primerané a dostačujúce. Dodal, že v predmetnej veci nebolo možné postupovať inak ako súhlasiť s právnymi závermi prijatými krajským súdom, ktorý sa vecou riadne zaoberal a vyvodil správne skutkové a právne závery, s ktorými sa plne stotožnil aj kasačný súd (body 36 až 38 napadnutého rozsudku). K námietke o neprimeranosti postihu – záznamu v zozname nelegálnych zamestnávateľov kasačný súd konštatoval, že predmetom preskúmavacieho konania bolo rozhodnutie o uložení pokuty za spáchaný delikt, a nie zápis sťažovateľa do uvedeného registra (bod 43 napadnutého rozsudku). Vychádzajúc z uvedených záverov, kasačný súd konštatoval, že sťažovateľ neuviedol žiadne také relevantné skutočnosti, ktorými by spochybnil vecnú správnosť rozsudku krajského súdu, preto kasačnú sťažnosť zamietol ako nedôvodnú podľa § 461 SSP (bod 47 napadnutého rozsudku).

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v sťažnosti argumentuje v prospech porušenia svojich práv napadnutým rozsudkom, pričom odôvodnenie a závery najvyššieho správneho súdu považuje za arbitrárne a nedostatočné. Svojím obsahom ide o totožnú argumentáciu, ktorú uplatnil už v priebehu konania pred krajským súdom, ako aj pred kasačným súdom. Tvrdí, že ide o neprimerane prísnu až drakonickú pokutu, keďže štát v dôsledku jeho omeškania s ohlásením nebol ukrátený. Rovnako argumentuje aj tým, že register nelegálnych zamestnávateľov nijak nerozlišuje závažnosť zistených nedostatkov, či ide o opakované porušenie, vo väčšom rozsahu a pod. Zastáva názor, že najvyšší súd sa nedostatočne a nepresvedčivo vysporiadal s jeho argumentáciou, vykonal len formálnu kontrolu, rezignoval na hľadanie skutočnej spravodlivosti. Považuje za nemravné, že zákonodarca za nelegálnu prácu označí aj oneskorené prihlásenie zamestnanca do evidencie Sociálnej poisťovne, pričom k odstráneniu tohto nedostatku došlo na základe vlastnej iniciatívy, a nie na základe kontroly. V neposlednom rade najvyššiemu správne súdu vyčíta, že sa nepresvedčivo a povrchno vysporiadal s jeho procesným podnetom na podanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov. Z uvedených dôvodov považuje súdne konanie a jeho výsledok za nespravodlivý.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je posúdenie, či najvyšší správny súd dal dostatočné a ústavno-konformné odpovede na výhrady sťažovateľa súvisiace s namietanou vadou rozhodnutia žalovaného.

7. Sťažnostná argumentácia (ako už bolo konštatované) bola v podstatných námietkach identická s argumentáciou, na ktorú krajský súd, ako aj kasačný súd poskytli relevantné odpovede. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu odôvodnení rozhodnutí vo veci konajúcich súdov, považuje riešenie a výsledok sporu za spravodlivý, pričom na rozdiel od sťažovateľa považuje odôvodnenia

rozhodnutí všeobecných súdov vrátane najvyššieho správneho súdu aj za dostatočné, argumentačne konzistentné, rešpektujúce na vec dopadajúcu právnu úpravu v kontexte rozhodných skutočností.

8. Podľa názoru ústavného súdu sa konajúce správne orgány a súdy vo svojich rozhodnutiach vysporiadali so všetkými relevantnými námietkami sťažovateľa. Tvrdenie sťažovateľa o „drakonických a likvidačných postihoch“ podľa názoru ústavného súdu nie je spôsobilé spochybníť zákonnosť a ústavnú udržateľnosť napadnutého rozsudku ani v kontexte ním uvádzaných okolností. Sťažovateľ nesporne naplnil všetky znaky skutkovej podstaty nelegálneho zamestnávania, za čo mu bola uložená pokuta na jej dolnej hranici, ktorá odráža a individualizuje práve povahu, rozsah porušenia povinnosti a jej prípadný následok.

9. Napadnutý rozsudok je podľa názoru ústavného súdu riadne a zrozumiteľne odôvodnený, preto ho nemožno považovať za zjavne neodôvodnený ani arbitrárny. Rovnako nie je možné dospieť k záveru, že by dôvody, na ktorých je založený, nezodpovedali skutkovému stavu, tak ako ho zistili vo veci konajúce správne orgány, a jeho právneho posúdeniu. Skutočnosť, že sťažovateľ považoval aplikovanú právnu úpravu za protiústavnú, ešte sama osebe nerezultuje v povinnosti všeobecného súdu podať návrh na konanie o súlade právnych predpisov. Všeobecný súd sám zväži, či existujú dostatočné pochybnosti o ústavnosti aplikovaného právneho predpisu. V prípade, že dospeje k záveru, že aplikovaný právny predpis nevykazuje znaky protiústavnosti z hľadiska naplnenia práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, postačuje, ak tento svoj záver primerane odôvodní. Krajský súd, vychádzajúc z argumentácie sťažovateľa, v tomto smere dospel k záveru, že sťažovateľ súd nepresvedčil o tom, že by aplikovaná zákonná úprava bola v rozpore s ústavou, keď uviedol, že pravidlá zverejňovania subjektov, ktorí sa dopustili správneho deliktu nelegálneho zamestnávania, určuje zákonodarca v rámci legislatívneho procesu. Dodal, že tieto normy boli stanovené ako celospoločenské meradlo určujúce nepriaznivé správanie, ktoré je v danom prípade obligatórne sankcionované (bod 24 rozsudku krajského súdu). Na uvedenú opakovanú námietku najvyšší správny súd nepriamo nadviazal konštatáciou, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozsudku krajského súdu a v nadväznosti na to aj citovaním rozsudku sp. zn. 6 Asan/9/2017 z 21. februára 2018, keď dodal, že konanie sťažovateľa bolo nutné považovať za porušenie právnej povinnosti, keďže časový interval prípustného omeškania presiahol zákonom povolených 7 dní (body 41 až 42 napadnutého rozsudku).

10. Keďže ústavný súd v napadnutom rozsudku najvyššieho správneho súdu nezistil prejav svojvôle, resp. zjavnej neodôvodnenosti, nepovažoval v danom prípade argumentáciu sťažovateľa za spôsobilú na to, aby len na jej základe bolo možné toto rozhodnutie hodnotiť ako ústavne neakceptovateľné a neudržateľné.

11. Ústavný súd tak dospel k záveru, že neexistuje relevantný súvis medzi namietanými právami sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý proces na jednej strane a napadnutým rozsudkom kasačného súdu na strane druhej. Na základe uvedeného sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu namietaných práv odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

12. V dôsledku odmietnutia ústavnej sťažnosti v celom rozsahu sa už ústavný súd ostatnými návrhmi obsiahnutými v sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2024

Peter Molnár
predseda senátu